

Nr 19

Bevillningsutskottets betänkande med anledning av motioner angående avdrag för ökade levnadskostnader vid bosättning på annan ort m. m.

(2:a avd.)

Yrkanden

I) de likalydande motionerna I: 226 av herrar *Tistad* och *Stefanson* samt II: 263 av herr *Larsson* i Umeå vari hemställts att riksdagen i skrivelse till Kungl. Maj:t begär utredning och förslag till liberalare regler i fråga om avdrag vid inkomstbeskattningen för ökade levnadskostnader i sådana fall då skattskyldig har tjänst eller anställning på annan ort än där han är bosatt

II) de likalydande motionerna I: 792 av herrar *Strandberg m. fl.* samt II: 925 av herrar *Petersson* i Gäddvik och *Nilsson* i Agnäs, vari hemställts att riksdagen beslutar att punkt 4 av anvisningarna till 33 § kommunal-skattelagen skall erhålla följande lydelse:

till 33 §.

4. Även för — — — särskilt fortskaffningsmedel.

Skattskyldig, som är bosatt i Norrland, äger åtnjuta avdrag som i första stycket sägs med förhöjt belopp.

III) motionen II: 334 av herrar *Boo* och *Eliasson* i Sundborn vari hemställts att riksdagen i skrivelse till Kungl. Maj:t begär utredning och förslag beträffande avdrag vid beskattningen för fördyrade levnadskostnader på annan ort i enlighet med vad som anförts i motionen.

Ökade levnadskostnader utom bostadsorten

Gällande bestämmelser

Skattskyldig, som i sin tjänst verkställer resor utom den vanliga verksamhetsorten, har rätt till avdrag inte bara för kostnaden för själva resan utan också för den ökning av levnadskostnaden som han får vidkännas för att han vistas utom sin vanliga verksamhetsort, såsom för hotellrum, ökad kostnad för föda o. s. v.

Avdrag för ökade levnadskostnader medges inte enbart på den grund att den skattskyldige har sitt arbete på annan ort än den där han har sin bostad. Om han bosätter sig annorstädes än där han har tjänst eller anställ-

ning eller tar arbete som skall utföras på annan ort än där han är bosatt, medges avdrag endast om anställningen avser en kortare tid eller skall bedrivas på flera olika platser eller det av annan anledning inte kan ifrågasättas att den skattskyldige skall flytta till arbetsorten.

Skattskyldig, som på grund av sitt arbete bosätter sig på annan ort än den där hans familj är bosatt, är dock berättigad till avdrag för den ökning av levnadskostnaden som föranleds av den skilda bosättningen om det med avseende på makes förvärvsverksamhet, svårighet att anskaffa familjebostad eller annan jämförlig omständighet inte skäligen kan ifrågasättas att familjen skall flytta till den skattskyldiges bostadsort.

Riksskattenämnden har i anslutning till dessa bestämmelser i meddelande nr 2/1967 p. 1 gjort följande uttalande till ledning för taxeringsmyndigheterna:

— — — — —
Med resa, som berättigar till avdrag för ökade levnadskostnader (tjänsteresa), bör förstås sådan resa, som är föranledd av förrättning utom den vanliga verksamhetsorten och som är beordrad av arbetsgivaren.

Begreppet den vanliga verksamhetsorten har en i viss mån obestämd innebörd. Vad som bör omfattas av *den vanliga verksamhetsorten* framgår inte heller av lagtexten eller av uttalanden under förarbetena. Följande allmänna riktlinjer torde emellertid få tjäna till ledning för bedömningen.

I första hand bör avgöras huruvida den skattskyldige kan anses ha ett *särskilt tjänsteställe* eller inte. Finns särskilt tjänsteställe, bör den vanliga verksamhetsorten bestämmas med utgångspunkt från tjänstestället. I allmänhet torde av omständigheterna framgå var detta är beläget. För anställda på kontor och verkstäder, i butiker o. dyl. är sålunda tjänstestället den byggnad, där vederbörande i regel har sin arbetsplats. Vissa anställda såsom serviceingenjörer, inspektörer, chaufförer m. fl, vilkas tjänstgöring är mera rörlig, har inte alltid fast arbetslokal. För dessa bör som tjänsteställe betraktas den lokal, där vederbörande hämtar och inlämnar arbetsmaterial, mottager arbetsorder och redovisar för deras utförande etc. — För en del anställda saknas dock särskilt tjänsteställe. Så torde exempelvis vara fallet för flertalet anställda inom byggnads- och anläggningsbranscherna. I dylika fall bör den vanliga verksamhetsorten bestämmas med utgångspunkt från den anställdes bostad.

Därest skattskyldig i enlighet med vad nyss sagts kan anses ha särskilt tjänsteställe, bör den vanliga verksamhetsorten anses omfatta ett område, vars yttre gräns är belägen på ett *vägavstånd* av 10 kilometer från tjänstestället. Är tjänstestället beläget inom en tätort, bör dock den vanliga verksamhetsorten i förekommande fall anses omfatta även den del av tätorten, som är belägen utanför nyssnämnda område. Med tätort förstås därvid varje samlad bebyggelse — stad, köping eller annat samhälle — oavsett om tätorten omfattar en kommun eller del därav eller flera kommuner eller delar därav. I respektive länsanvisningar bör lämpligen angivas, vilka samhällen som i enlighet härmed är att anse som tätorter. Är den skattskyldiges tjänsteställe och bostad belägna på olika orter och ligger bostaden inom en tätort, bör som vanlig verksamhetsort även räknas denna tätort.

Saknar skattskyldig särskilt tjänsteställe bör som vanlig verksamhetsort räknas ett område, vars yttre gräns är belägen på ett *vägavstånd* av 10 kilometer från bostaden. Är bostaden belägen inom en tätort, bör dock den

vanliga verksamhetsorten i förekommande fall anses omfatta även den del av tätorten, som är belägen utanför nyssnämnda område.

— — — — —
Inom exempelvis byggnads- och anläggningsbranscherna är det ofta svårt att avgöra om en resa skall anses som tjänsteresa eller som resa till och från arbetsplatsen. Utgår traktamentsersättning enligt gällande kollektivavtal bör i allmänhet antagas att fråga är om tjänsteresa. I dylika fall bör — såvida i kollektivavtalet angivna ersättningsgrunder följts — avdrag medgivas med belopp motsvarande den uppburna ersättningen, dock högst normalbeloppet eller vederbörlig kvotdel därav. Som förutsättning härför bör emellertid gälla, att resan företagits utom den vanliga verksamhetsorten.

Avdrag såsom för tjänsteresa utom den vanliga verksamhetsorten bör i regel inte medgivas skattskyldig, som haft fortlöpande anställning på en och samma ort under längre tid än två år.

Frågans tidigare behandling

Bevillningsutskottet avstyrkte år 1969 i sitt av riksdagen godkända betänkande nr 9 motionsyrkanden av samma innebörd som de framställda i motionerna I: 226 och II: 263 samt i motionen II: 334. Utskottet framhöll därvid bl. a. följande:

En grundprincip i den svenska beskattningen vid beräkningen av inkomsten från särskild förvärvskälla är att avdrag medges endast för kostnader för intäkternas förvärvande och bibehållande. En skattskyldigs personliga levnadskostnader är således i princip inte avdragsgilla. I den mån en skattskyldig för förvärvande av en intäkt i förvärvskälla åsamkas en ökning av sina normala levnadskostnader är han emellertid berättigad till avdrag för ett belopp som motsvarar denna ökning av levnadskostnaderna. Reglerna om avdrag för ökade levnadskostnader vid dubbel bosättning innebär inte något avsteg från denna princip, eftersom merkostnaderna i de fall då avdrag kan ifrågakomma direkt eller indirekt är en följd av den skattskyldiges förvärvsverksamhet.

Ett bifall till motionsyrkandena skulle innebära att en skattskyldig i varje situation skulle ha möjlighet att — med rätt till avdrag för ökade levnadskostnader på anställningsorten — ta ett arbete på annan ort än den där familjen bor. Härigenom skulle begreppet ökade levnadskostnader vidgas i en sådan utsträckning att inga kostnader av privat karaktär skulle anses föreligga vid dubbel bosättning, och detta i sin tur skulle innebära att det egentliga innehållet i begreppet ökade levnadskostnader går förlorat i förevarande fall.

Enligt utskottets mening torde bestämmelserna i sin nuvarande utformning, rätt tillämpade, tillgodose de fall då avdrag för ökade levnadskostnader till följd av dubbel bosättning kan vara berättigat. Som reglerna är avfattade har nämligen beskattningsmyndigheter och skattedomstolar tämligen vittgående möjligheter till en liberal bedömning av frågan om avdrag för merkostnader till följd av dubbel bosättning, och det är utskottets uppfattning att bedömningen i praxis också är liberal.

Motionerna

I: 226 och II: 263

I dagens svenska samhälle är det en vanlig företeelse att människor, som till följd av strukturomvandlingen i näringslivet förlorat sina utkomstmöjligheter på den ort där de är bosatta och tagit arbete på annan ort, likväl bibehåller sin bostadsort. Skälen därtill kan variera — den skattskyldige har ett eget hem som han inte vill lämna, familjen vill bo kvar i en invand miljö, kanske skulle en flyttning vara till nackdel för barnens skolgång eller utbildning. I de fall avståndet mellan hemorten och arbetsorten inte tillåter dagliga resor bor familjefadern under arbetsveckan på den ort där han har sitt arbete och vistas hos familjen på hemorten endast under veckouppehållet i arbetet. Förhållandena är mera sällan sådana, att avdrag för ökade levnadskostnader kan medges enligt gällande regler.

Utformningen av de nuvarande avdragsreglerna synes vara grundad på uppfattningen, att den som har tjänst eller anställning normalt skall vara bosatt på eller i närheten av den ort där han har sitt arbete. Föredrar någon att varaktigt bo på en mera avlägsen ort, är detta hans ensak, och samhället har ingen anledning att vid beskattningen ta hänsyn till att han därigenom vidkännes ökning i sina levnadskostnader.

Frågan är emellertid om detta betraktelsesätt längre är berättigat. Den ständigt pågående strukturomvandlingen av näringslivet har otvivelaktigt ändrat förutsättningarna för sysselsättningen i vårt land. Rationaliseringar, företagsnedläggelser och andra omställningar inom näringslivet tvingar ofta ett stort antal arbetstagare på en viss ort att söka arbete på andra orter. Följderna för samhället av denna omflyttning av arbetskraften är inte odelat gynnsamma. I utflyttningsskommunerna sjunker skatteunderlaget, servicenäringarna förlorar en del av sitt kundunderlag, privata och samhällseliga investeringar sjunker i värde, kort sagt uppträder alla de negativa effekter som en avfolkning har i släptåg. Samtidigt tvingas inflyttningsskommunerna till stora investeringar, bostads- och serviceköerna växer, och särskilt i storstadsregionerna uppstår fara för ekonomisk överhettning.

Anställda som vid övergång till arbete på annan ort av privata skäl föredrar att bo kvar på den gamla bostadsorten, även då denna är belägen långt bort, bidrar faktiskt i många fall till att mildra de för samhället oförmånliga verkningarna av de arbetskraftsomflyttningar som strukturrationaliseringen inom näringslivet leder till. Med hänsyn härtill har samhället ingen anledning att genom beskattningens utformning beskära möjligheterna att bo kvar på en tidigare bostadsort. De nuvarande bestämmelserna om avdrag för ökade levnadskostnader vid bosättning på annan ort än sysselsättningsorten bör därför liberaliseras.

II: 334

Att flytta arbetskraft som inte längre kan få tillräcklig utkomst på sin hemort innebär alltid många problem såväl för den enskilde som för inflytt-

nings- och utflyttningskommunerna. Trängseln på bostadsmarknaden, otillräckligt utbyggda kommunikationer och andra förhållanden i de större tätorterna skapar regelmässigt anpassningsproblem för de familjer som måste flytta. Kommuner som skall bereda plats för ett mycket stort antal nya kommunmedlemmar varje år ställs på hårda ekonomiska prov för att kunna klara nödvändiga investeringar. I många inflyttningskommuner torde enbart offentliga investeringar för att ge de inflyttade bostad och acceptabel samhällsservice dra en kostnad i storleksordningen 100 000—150 000 kronor per familj. I utflyttningskommunerna rycks däremot underlaget undan för den service som finns, och även bostadsbeståndet kommer i många fall att utnyttjas mindre effektivt.

Det står helt klart att det många gånger är till fördel såväl för den enskilde som för berörda kommuner, om en person som övergår till arbete på annan ort bor kvar på sin gamla hemort även om de bägge orterna ligger ganska långt ifrån varandra. Familjens levnadskostnader tenderar givetvis att öka, men restider och kostnader blir i många fall ändå inte särskilt mycket större än för åtskilliga som har arbete på ett ställe och bostad på ett annat i någon av våra större tätortsregioner, och kostnaderna för investeringar i ny samhällsservice kan reduceras.

Samtidigt kan man konstatera att de nuvarande skattereglerna inte alls ger någon stimulans till att ordna bostadsförhållanden på detta sätt. Bestämmelserna i kommunalskattelagen om avdrag för fördyrade levnadsomkostnader är tvärtom så utformade, att avdrag inte medges enbart på grund av att den skattskyldige tagit sådan anställning att arbetet skall utföras på en annan ort än där han är bosatt.

Det är enligt vår mening angeläget att kommunalskattelagens avdragsbestämmelser för fördyrade levnadskostnader och resekostnader utformas och tolkas liberalare. Om en skattskyldig finner det förenligt med sina och sin familjs eller anhörigas intressen att bo kvar på den tidigare bostadsorten bör skattebestämmelserna vara så utformade att reell valfrihet föreligger.

Resor med egen bil till och från arbetet

Gällande bestämmelser

Enligt punkt 4 av anvisningarna till 33 § KL har skattskyldig rätt att dra av skälig kostnad för resor till och från arbetsplatsen, när denna varit belägen på sådant avstånd från hans bostad att han behövt anlita och även anlitat särskilt fortskaffningsmedel.

Riksskattenämnden har tid efter annan meddelat anvisningar för tillämpning av KL:s bestämmelser om avdrag när det gäller resor med bil mellan bostad och arbetsplats. I nämndens första anvisning i ämnet, som tillämpades fr. o. m. 1958 års taxering, rekommenderades ett avdrag om 1: 70 kr. för körd mil. Med tillämpning fr. o. m. 1962 års taxering rekommenderades en höjning av avdraget till 1: 80 kr. för mil. Vidare rekommenderade

riksskattenämnden att, om avståndet mellan bostaden och arbetsplatsen var osedvanligt stort och avdraget därför skulle bli oproportionerligt högt, särskilt i förhållande till inkomstens storlek, avdrag borde medges endast med ett i skälig mån reducerat belopp. Med tillämpning fr. o. m. 1964 års taxering ändrades anvisningarna så att för körsträckor intill 1 000 mil per år avdrag rekommenderades med 1: 80 kr. för mil och för körsträckor däröver med 1: 00 kr. för mil. Vid 1966 års taxering företogs en höjning av avdragsbeloppen till 2: 00 kr. resp. 1: 20 kr., vid 1968 års taxering ytterligare en höjning till 2: 25 kr. resp. 1: 50 kr. samt vid 1969 års taxering en höjning till 2: 50 kr. resp. 1: 75 kr.

1967 års riksdag, som hade att pröva motionsyrkanden om generösare avdrag för resor med bil mellan bostad och arbetsplats begärde på förslag av bevillningsutskottet (BeU 1967: 58) en utredning i syfte att åstadkomma bestämmelser av innehåll, att »skäligt avdrag» för sådana resor i högre grad än enligt då gällande riksskattenämndsanvisningar i ämnet skulle motsvara de faktiska kostnaderna för resorna. På grundval av en sådan utredning förelades 1969 års riksdag i prop. 1969: 29 förslag till ändrade regler för beräkning av avdrag för resor mellan bostad och arbetsplats. Propositionen antogs utan ändring av riksdagen.

De nya bestämmelserna innebär att avdraget — liksom hittills — bestäms av riksskattenämnden. Vissa grunder för beräkningen fastställs dock i kommunalskattelagen. Dessa innebär att avdraget skall bestämmas enligt schablon på grundval av genomsnittliga kostnader för mindre bil och med hänsyn till både de kostnader som är direkt beroende av körd vägsträcka (milbundna kostnader) och övriga kostnader för bilen (årsbundna kostnader). Milbundna kostnader skall få dras av i sin helhet, oberoende av vilken färdsträcka den skattskyldige har till och från arbetsplatsen, medan de årsbundna kostnaderna skall fördelas mellan körning som avser resor till och från arbetsplatsen och annan körning på grundval av en beräkning av genomsnittliga årliga körsträckor för de båda slagen av körning. Den genomsnittliga årliga färdsträckan mellan bostad och arbetsplats bör enligt propositionen f. n. beräknas till 1 000 mil och privatkörningen till i medeltal 1 300 mil per år. I enlighet härmed bör avdraget för de årsbundna kostnaderna för resor mellan bostad och arbetsplats beräknas till $\frac{1}{2\,300}$ av årsbeloppet för sådana kostnader för varje körd mil intill 1 000 mil. En skattskyldig erhåller således — under förutsättning att den privata körsträckan uppgår till 1 300 mil — skattemässig täckning för alla milbundna kostnader för sådana resor, i den mån färdsträckan till och från arbetet inte överstiger 1 000 mil.

De nya reglerna talar om milbundna och årsbundna kostnader. Den traditionella uppdelningen i fasta och rörliga kostnader har alltså övergivits. Innebörden härav — vilken för övrigt torde vara det betydelsefullaste inslaget i de nya bestämmelserna — är att avskrivningskostnaderna, vilka hittills

i sin helhet betraktats som en fast kostnad, skall delas upp i en årsbunden del motsvarande modellkostnaden, d. v. s. den värdeminskning bilen är underkastad genom att bara stå oanvänd, och en milbunden del motsvarande det slitaget bilen är underkastad då den körs. En skattskyldig som kör bil till arbetsplatsen är alltså — oavsett hur långt han bor därifrån — berättigad till avdrag för slitaget på bilen.

Den avdragsgilla bilkostnaden bör enligt meddelande av riksskattenämnden (RN ser I nr 7/1969 p. 4) med avseende på 1970 års taxering och i fråga om resor under kalenderåret 1970 beräknas till 3 kr. för mil intill 1 000 mil och till 2 kr. för mil för körsträckor däröver.

Frågans tidigare behandling

I samband med behandlingen av prop. 1969: 29 hade bevillningsutskottet att ta ställning bl. a. till ett motionsyrkande av innehåll att högre avdrag för bilresor till och från arbetet skulle medges i det s. k. norra stödområdet.

Med anledning härav framhöll utskottet att de i propositionen beräknade genomsnittliga körsträckorna för resor till och från arbetet och för privatkörning fick anses väl avvägda. En schablon måste konstrueras så att påtagliga orättvisor inte uppkom mellan dem som hade möjlighet att erhålla avdrag för bilresor till och från arbetet och dem som saknade denna möjlighet. Det torde inte vara vanligt att en skattskyldig hade årliga färdsträckor till och från arbetet överstigande 1 000 mil. Det kunde enligt utskottets mening knappast bestridas att schablonen var gynnsam för de skattskyldiga, i synnerhet som de milbundna kostnaderna, däri inräknat sådan värdeminskning som belöpte på slitaget, enligt förslaget alltid skulle få dras av i sin helhet, oberoende av hur långt en skattskyldig färdats till och från arbetet. Genom att fastställa en genomsnittlig körsträcka till och från arbetet om 1 000 mil — trots att medianvärdet för resor mellan bostad och arbetsplats enligt 1966 års taxering inte översteg 430 mil — hade man, såvitt utskottet kunde bedöma, tagit skäligen hänsyn till sådana skattskyldiga som hade lång färdsträcka mellan bostaden och arbetsplatsen.

Motionerna

I: 792 och II: 925

Enligt de nya reglerna för beräkning av avdrag för resor till och från arbetet skall det alltjämt åvila riksskattenämnden att för varje kalenderår fastställa grunder för beräkning av avdragets storlek. Riktigheten av anvisningar med generell verkan för hela landet ifrågasätts. Inom skogslänen pågår utflyttningen med oförminskad kraft. Alla åtgärder som kan vidtas för att stoppa denna utveckling måste genomföras. Från samhällsekonomisk och mänsklig synpunkt måste det vara riktigt att i möjligaste mån försöka förmå arbetstagarna att stanna kvar i sina hemorter i bostadshänseende även om arbetsplatserna koncentreras till städer och tätorter. I annat fall uppstår krav på ökat bostadsbyggande i närheten av arbetsplatserna, var-

jämte servicen för de — många gånger äldre människor — som stannar kvar i sin hemmiljö försämras, vilket i sin tur leder till behov av samhällsinspiration. Många kommuner i Norrlandslänet brottas i dessa dagar med problemen om hur servicen skall kunna upprätthållas i glesbygderna.

Det är sannolikt att många arbetstagare skulle välja att bo kvar i sina hemorter därest kostnaderna för bilinnehav och bilresor på lämpligt sätt kunde kompenseras. Inom Norrlandslänet är bilkostnaderna högre än i riket i övrigt. Bil- och bensinpriserna stiger ju längre norrut man kommer. Härtill kommer extra nödvändiga kostnader för varmgarage och andra former av uppvärmning vintertid. Att kostnadsläget är högre i norra Sverige har också erkänts såväl av staten som kommunerna genom att man tillämpar högre bilersättning vid färd med egen bil.

Utskottet

Motionerna I: 226 och II: 263 samt II: 334 syftar till införande av mer generösa regler i fråga om avdrag för ökade levnadskostnader i sådana fall då skattskyldig har arbete på annan ort än den där han är bosatt. I motionerna I: 792 och II: 925 yrkas lagstiftning av innebörd att avdrag för kostnader för resor med egen bil mellan bostad och arbetsplats skall medges med högre belopp i Norrlandslänet än i landet i övrigt.

Utskottet behandlar först de motionsyrkanden som avser frågan om rätt till avdrag för ökade levnadskostnader.

Inledningsvis har redovisats de bestämmelser i KL som reglerar rätten till avdrag för ökade levnadskostnader i de av motionärerna avsedda fallen. Av denna redogörelse framgår att enligt huvudregeln avdrag inte medges för ökade levnadskostnader som uppkommer till följd av att en skattskyldig tar arbete på annan ort än den där han är bosatt. Detta sammanhänger med att endast sådana kostnader är avdragsgilla som har samband med intäkternas förvärvande och bibehållande, medan däremot avdrag i allmänhet inte medges för privata levnadskostnader. I den mån skattskyldig i sin förvärvsverksamhet vidkänns en ökning av sina normala levnadskostnader, som är en följd av verksamheten, är han emellertid berättigad till avdrag med belopp motsvarande kostnadsökningen.

Det kan givetvis vara svårt att avgöra när ett fall av dubbel bosättning skall anses ha det samband med en skattskyldigs förvärvsverksamhet att ökade levnadskostnader till följd av sådan bosättning bör kunna medföra avdragsrätt. Mycket ofta torde sådant samband saknas och kostnaderna därför böra bedömas som i sin helhet icke avdragsgilla. Som framgår av det föregående lämnas i författningstexten exempel på fall då avdrag kan vara motiverat. Såvitt utskottet kan finna har beskattningsmyndigheter och skattedomstolar — som bestämmelserna är utformade — tämligen stora möjligheter att bedöma avdragsfrågan generöst. Utskottet anser att reglerna täcker alla de fall då avdrag för ökade levnadskostnader till följd av dubbel

bosättning kan vara motiverad. Utskottet avstyrker följaktligen bifall till motionerna I: 226 och II: 263 samt motionen II: 334.

Vad härefter angår frågan om högre avdrag i Norrlandslänen för resor mellan bostad och arbetsplats vill utskottet erinra om de ändrade regler för beräkning av avdragsgilla kostnader för sådana resor som antogs av 1969 års riksdag. Av den inledningsvis lämnade redogörelsen framgår att de nya bestämmelserna bygger på en schablon. Denna är så konstruerad att en skattskyldig, förutsatt att han kör 1 300 mil privat, för en körsträcka till och från arbetet av högst 1 000 mil får avdrag för alla sina bilkostnader och — oavsett hur långt från arbetsplatsen han bor — får fullt avdrag för sådana kostnader som belöper på slitage.

En schablon kan givetvis inte konstrueras så att den ger ett i alla lägen rättvisande resultat. Genom att låta schablonen bygga på en genomsnittlig årlig körsträcka till och från arbetet på 1 000 mil och genom att göra kostnaderna för slitage obegränsat avdragsgilla inom ramen för schablonen har man enligt utskottets uppfattning tagit vederbörlig hänsyn till sådana skattskyldiga som har långa årliga körsträckor till och från arbetet. Utskottet anser därför inte att det finns anledning införa en bestämmelse som för Norrlandslänen medger högre avdrag för bilresor till och från arbetet än för landet i övrigt. Utskottet anser sig således böra avstyrka bifall även till motionerna I: 792 och II: 925.

Med hänvisning till det anförda hemställer utskottet

att riksdagen avslår

1) motionerna I: 226 och II: 263

2) motionerna I: 792 och II: 925

3) motionen II: 334.

Stockholm den 3 mars 1970

På bevillningsutskottets vägnar:

JOHN ERICSSON

Närvarande

från första kammaren: herrar John Ericsson (s), Tistad (fp), Wärnberg (s), Sundin (cp), Tage Johansson (s), Gösta Jacobsson (m), Arne Pettersson (s), Ove Karlsson (s), Karl Pettersson (m) och Österdahl (fp); samt

från andra kammaren: herrar Brandt (s), Engkvist (s), Vigelsbo (cp), Kristenson (s), Carlstein (s) Eriksson i Bäckmora (cp), Wikner (s), Larsson i Umeå (fp), Enarsson (m) och Marcusson (s).

Reservationer

1) av herrar *Tistad* (fp), *Sundin* (cp), *Gösta Jacobsson* (m), *Karl Pettersson* (m), *Österdahl* (fp), *Vigelsbo* (cp), *Eriksson* i Bäckmora (cp), *Larsson* i Umeå (fp) och *Enarsson* (m), vilka ansett

dels att det avsnitt av utskottets yttrande som börjar på s. 8 med »Inledningsvis har» och slutar på s. 9 med »motionen II: 334» bort ha följande lydelse:

»Den pågående strukturrationaliseringen inom näringslivet har på kort tid helt förändrat förutsättningarna för boende och sysselsättning i vårt land. Många arbetstagare tvingas till följd av rationaliseringar, företagsnedläggelser eller liknande att bli yrkesverksamma på annan ort än där de tidigare varit verksamma. Därvid drabbas utflyttningsskommunen av alla de negativa effekter som blir följderna av en avfolkning, medan inflyttningsskommunen åsamkas stora och ofta onödiga investeringskostnader.

Utskottet har tidigare i olika sammanhang som sin mening uttalat att den nya rörligheten på arbetsmarknaden måste anses vara förenad med avsevärda fördelar. I syfte bl. a. att främja sådan rörlighet och för att underlätta för arbetstagare, som tvingades byta arbete, att bo kvar på en tidigare anställningsort begärde riksdagen år 1967 på förslag av bevillningsutskottet (BeU 1967: 58) en utredning i syfte att åstadkomma ett mer rättvisande avdrag för bilresor till och från arbetsplatsen. Denna begäran har som bekant numera lett till att riksdagen antagit ändrade regler för beräkning av sådant avdrag.

Med hänsyn till utvecklingen på arbetsmarknaden anser utskottet det otillfredsställande att avdrag för ökade levnadskostnader vid dubbel bosättning kan erhållas endast i undantagsfall. Bestämmelserna i KL utgör uppenbarligen ett hinder för den anpassning till strukturutvecklingen inom näringslivet som enligt bevillningsutskottets och riksdagens tidigare uttalanden måste anses så angelägen från såväl den enskildes som samhällets synpunkt.

Med det anförda anser utskottet sig böra tillstyrka bifall till det utredningsyrkande som framställts i motionerna I: 226 och II: 263 samt motionen II: 334.»

dels att utskottet under punkterna 1 och 3 bort hemställa

att riksdagen med bifall till motionerna I: 226 och II: 263 samt motionen II: 334 i skrivelse till Kungl. Maj:t begär utredning och förslag till generösare regler i fråga om avdrag för ökade levnadskostnader i sådana fall då skattskyldig har arbete på annan ort än där han är bosatt.

2) av herrar *Tistad* (fp), *Sundin* (cp), *Gösta Jacobsson* (m), *Karl Pettersson* (m), *Österdahl* (fp), *Vigelsbo* (cp), *Eriksson* i Bäckmora (cp), *Larsson* i Umeå (fp) och *Enarsson* (m), vilka ansett

dels att det avsnitt av utskottets yttrande som på s. 9 börjar med »Vad härefter» och slutar med »och II: 925» bort ha följande lydelse:

»Vad härefter angår yrkandet i motionerna I: 792 och II: 925 vill utskottet framhålla, att den schablon för beräkning av avdrag för bilresor till och från arbetet som antogs av förra årets riksdag enligt utskottets uppfattning inte ger ett skäligt avdrag för sådana resor i de fall den skattskyldige har långa dagliga resor till och från arbetsplatsen. Schablonen förutsätter en årlig privat körning om 1 300 mil och ger full täckning för resorna till arbetet endast under förutsättning att dessa inte överstiger 1 000 mil.

I det betänkande vari bevillningsutskottet begärde utredning av frågan om avdrag för bilresor till och från arbetet (BeU 1967: 58) uppgav utskottet bl. a. att den reduktion av bilkostnadsavdraget som enligt riksskattenämndens dåvarande anvisningar borde ske i fråga om körsträckor överstigande 1 000 mil ofta torde leda till alltför kraftiga begränsningar av avdragsbeloppen. Med hänsyn härtill hade det enligt utskottets mening varit till fördel om den nu antagna schablonen hade kunnat utformas med utgångspunkt från en något längre årlig körsträcka till och från arbetet än 1 000 mil.

Utskottet är medvetet om svårigheten att utforma en schablon så att den ger ett i alla lägen tillfredsställande resultat. Med hänsyn till att reseavstånden under senare år i många fall ökat mycket kraftigt — numera torde det inte vara ovanligt med dagliga bilresor till och från arbetet på 8 mil eller mera — bör enligt utskottets mening riksskattenämnden i de fall en skattskyldig har särskilt långa sådana resor, förslagsvis minst 8 mil om dagen eller 2 000 mil per år, kunna fastställa andra och generösare grunder för avdragsberäkningen. Utskottet anser sig däremot inte kunna biträda yrkandet i motionerna att rätten till högre bilkostnadsavdrag bör förbehållas Norrlandslänen.»

dels att utskottet under punkten 2 bort hemställa

att riksdagen med anledning av motionerna I: 792 och II: 925 antar följande

Förslag

till

Lag

om ändring i kommunalskattelagen (1928:370)

Härigenom förordnas att punkt 4 av anvisningarna till 33 § kommunalskattelagen (1928:370) skall ha nedan angivna lydelse.

Anvisningar

till

33 §.

4. Även för — — — — — särskilt fortskaffningsmedel.

Riksskattenämnden fastställer — — — de milbundna kostnaderna.

För skattskyldig som på grund av ålder, sjukdom eller handikapp är nödsakad att använda bil fastställer riksskattenämnden särskilda grunder för avdrag för bilresor till och från arbetsplatsen. Detsamma gäller *skattskyldig som har en årlig körsträcka till och från arbetsplatsen om sammanlagt minst 2 000 mil och skattskyldig som är tvungen att använda större bil på grund av skrymmande last.*

Denna lag träder i kraft den 1 januari 1971. Äldre bestämmelser äger dock alltjämt tillämpning vid 1970 års taxering samt eftertaxering för år 1970 eller tidigare år.